Söğüt

Türk Edebiyatı Dergisidir

YIL 4 – SAYI 19
OCAK - ŞUBAT 2023

(İki ayda bir yayımlanır)

KURUCUSU
NEVZAT KÖSOĞLU

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş. ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Ertuğrul Alpay

BASKI
Vizyon Basımevi Kağıtçılık
Matbaacılık ve Yay. San. Tic. Ltd. Şti.
Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No:1/Z
Beylikdüzü/İstanbul Tel: (0212) 671 61 51
Sertifika No: 52098

YILLIK ABONELİK BEDELLERİ
Aylık 90 Abonelik **450 ₺**

ISSN
2687-6523

ABONELİK
www.sogutdergisi.com/abonelik

Abonelik bağlantısına gitmek için kare kodu telefonunuza okutabilirsiniz.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Sinan Terzi

YAYIN KURULU
Asuman Demir
Feyza Ay
M. Tuğrul Çolak
Neslihan Magunacı

DANIŞMA KURULU
Ayşegül Büşra Paksoy
Bahtiyar Aslan
Cengizhan Orakçı
Göktürk Ömer Çakır
Merve Sevde Selvi
Oğuzhan Murat Öztürk
Senail Özkan
Şerif Aydemir

İLETİŞİM
sogut@otuken.com.tr

GRAFİK TASARIM
Damla Acar

Söğüt'te neşredilen nesir ve şiirlerin tüm yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Matbu veya dijital başka mecralarda kullanımları, yayınevinin iznine tabidir.

Sevgili *Söğüt* ailesi, yazılarınızı Times New Roman fontunda, 12 punto, 1.15 satır aralığında iki yana yaslı bir şekilde gönderebilirsiniz. Referans vereceğiniz metinler için Chicago dipnot ve kaynakça sistemini kullanmanızı rica ederiz.

SÖĞÜT'TEN

SİNAN TERZİ

Birileri kalkıp "ülke ve millet olarak zor günlerden geçiyoruz" dediğinde acı bir tebessüm kaplıyor yüzümü. Sanki bu yurdun ve milletin tarihinde sükûnet içinde, kolaylıkla geçmiş tek bir asır varmış gibi… Zor ile yüzleşmeyi, zor ile mücadele etmeyi, zor ile yaşamayı kanıksamış bir millettir Türk Milleti. Zor gün dostuyuzdur ama zora gelmeyiz. Biz, bize oynanan oyunu zor ile bozarız! İşimizi zora koşanın akıbeti iyi olmaz! Bunlara karşın zor ile güzellik olmayacağını da zor ile yapılan işten hayır gelmeyeceğini de biliriz. Zor ile imtihanımız zorludur hâsılı…

Bunca zorluğa rağmen kendimizi kolay ifade ederiz. Meramını anlatmayı bilen, öz dilinden nasibi olan için Türkçemiz tükenmez bir hazine, engin bir denizdir. Gökten ayrı güzel yağar, dağdan ayrı güzel doğar, ovadan ayrı güzel akar, denize ayrı bir güzellikle dökülür. Tazecik fidana can suyu, ağızlarda ana sütü gibidir. Susuzu kandırır, açı doyurur. Yeter ki niyetler halis, gönüller bir olsun. Yeter ki sözler samimi, muhabbetler içten olsun. Türkçe'nin çözemeyeceği kavga, Türk dilinin halledemeyeceği mesele yoktur. Türkçemizi hor ve hakir görmeye, Türkçemizle viran zihinlerinin paslı fikirlerini saçmaya kalkanlara inat, dilimizin imkânlarını hatırlatmaya, kadrini kıymetini bilmeye devam edeceğiz. Türkçe düşünüp, Türkçe konuşup, Türkçe yazacağız. Öte yandan Türk edebiyatının karşısına Türkçe herzeler koymaya kalkanlar, Türk'ü yok sayıp Türkçe fitne üretmeye çalışanlarla da mücadelemiz sürecek. Tıpkı feyz aldığımız büyüklerimiz gibi yolun çetini, kavganın zoru bizi yıldırmayacak. İşte bu sayımızda yine o büyüklerimizden biri, "kalemiyle bayraklaşan", Türkçenin ve Türk edebiyatının büyük şairi, Ârif Nihat Asya konuğumuz. Onun öyle dizeleri vardır ki en çetrefilli, en karanlık dönemlerde bile yolumuza ışık olur aydınlatır, gönlümüzü ümit olur ferahlatır.

"Bırak bozuk saatler yalan yanlış işlesin!" ihtarıyla ayarı kaçık, mayası bozuk, niyeti bozuklara aldırmadan işimize bakmayı öğütler.

"Bilmem neden gündelik işlerle telaştasın…" suali ile ölümünden kırk sekiz sene sonra bile omuzlarımızdan tutar, sarsar, silkeler adeta!

"Sarsarak köprüleri
Devler geçti bu yollardan:
Dudaklarında Hun Türküleri.
Tulgalı başbuğlar
Ve rüzgârda
Bayraklar, uğultular, tuğlar…"

dizeleri ile mazi ile istikbal arasında köprüler kurar, kim olduğumuzu anımsatır, hatırlamaya çağırır. Aziz ruhu şad olsun.

Tema dosyamızda; Kaygıdan Kavgaya: İdeoloji ve Edebiyat başlığı altında bir tartışma var. İlgiyle takip edileceğini ve yeni tartışmalara kapı aralayacağını düşünüyoruz.

Söğüt, okurlarının desteği, geniş yazar kadrosu ve gayretli editörleri ile 4. yılına girmiş oldu bu sayı ile. Türk edebiyatı namına bir taş koyabildiysek ne mutlu bize. Tüm dostlarımızdan ricamız; *Söğüt*'ü okuduğunuz gibi okunmasına da vesile olunuz. Baskı ve kargo maliyetlerinin derginin üzerinde yazan fiyatı neredeyse yakaladığı, hatta geçtiği bir dönemde bu güzel işe omuz verenleri yalnız bırakmayacağınızı biliyor, muhabbetlerimizi sunuyoruz.

DOSYA:
ÂRİF NİHAT ASYA

PROF. DR. SAADETTİN YILDIZ'LA ÂRİF NİHAT SOHBETİ / 8
CENGİZHAN ORAKÇI

ÂRİF NİHAT ASYA'NIN ADANASI / 19
TAHSİN YILDIRIM

ÂRİF NİHAT ASYA'YI VE "FETİH MARŞI"NI HATIRLAMAK / 29
PROF. DR. ÖZLEM FEDAİ

ALTI KELİMELİK ŞİİRLERİN HİKÂYESİ: EMZİKLER / 38
PROF. DR. ALİYE USLU ÜSTTEN

ÂRİF NİHAT ASYA'YI ANLATMAK: YAKINLARININ GÖZÜNDEN BİR İNSAN PORTRESİ / 44
FEYZA AY

ÂRİF HOCA'DAN ÂRİF DEDE'YE: ÂRİF NİHAT ASYA'DA EVLAT SEVGİSİ / 52
RANA SENANUR DOĞAN

ÂRİF NİHAT ASYA'NIN ŞİİR DÜNYASINDA ANNE TEMASI / 58
BÜŞRA YALÇINKAYA

ARZUHÂL / 65
MEHMET ALİ KALKAN

BEN ÂRİF NİHAT / 73
CENGİZHAN ORAKÇI

TEMA:
KAYGIDAN KAVGAYA: İDEOLOJİ VE EDEBİYAT

MODERNDEN İLERİYE HECE ŞİİRİ - İDEOLOJİ İLİŞKİSİ / 82
M. TUĞRUL ÇOLAK

"İDEOLOJİK OLAN" DA GÜZEL OLABİLİR / 90
BİLGİN GÜNGÖR

ŞİİRİN İDEOLOJİK AYGITLARI / 93
MERT MEVLÜT GÖKÇE

"ŞİİR, PİLAV ÜSTÜ NOHUT YER Mİ, AZER BÜLBÜL DİNLER Mİ, SKİNNY JEAN GİYER Mİ?" SORUSUNUN PEŞİNDEN YA DA ŞİİR'E İDEOLOJİK BİR YAKLAŞIM / 96
KADİR TEPE

DENEME

"ADİ" YA DA "TAVŞANCA" ŞARKILAR / 107
PROF. DR. ALİ DUYMAZ

KAVUNLU DONDURMA SEVEN KEDİ / 122
TANER AY

ELEŞTİRİ GÜNLÜĞÜ / 134
ORÇUN ÜÇER

BİR ŞİİR KARŞILAŞMASI: EDİRNE KASİDESİ / 170
NECMETTİN TURİNAY

ÜLKER VE AK YILDIZ / 181
CANSU COŞKUN

TERCÜME ESERİN DİLİ ÜZERİNE / 193
ERSİN BAYRAM

TÜRKÇENİN GÖNÜL GÖZÜNÜ KİM AÇTI? / 207
PROF. DR. MUSTAFA SARI

SENİ KİM UNUDAR? / 217
NİLÜFER ATEŞ

HİKÂYE

YERÇEKİMSİZ KRONOTOP / 103
FEYZA AY

ZAMANIN RUHU / 117
CİHAN ÖZKAN

AYNI YERDEYİM, TUHAF / 128
AHSEN DALCA KORKUTAN

KULAK ARKASI / 143
SİNAN TERZİ

ÇÖL AKŞAMLARI / 146
SAİD AHMET (MAHİNUR AHMEDOVA)

YARATMA / 161
EMİNE ALTINKAYNAK

UZUN BİR ACININ YAKIN PLAN KISA ÇEKİMİ / 174
NİLÜFER ATEŞ

MİHRALİ'NİN ÇİÇEKLERİ SOLMUŞ / 187
ELİF KESİKOĞLU

HİSSİZSİN / 200
AHMET ERGİN

BİR DAHA SÖYLE YUSUF! / 213
GÜZEL ZEYNEP TUNÇOK

BİR KEHANETİN ANATOMİSİ / 228
İSMAİL ULUÖZ

ŞİİR

VERMÄCHTNİS/VASİYETNÂME / 101
GOETHE-SENAİL ÖZKAN

EY TERK EDİLMİŞLİK BENİ KORU / 106
MURAT SALDIRAY

DERMEDEN DERBEDER EYLEYEN / 116
İBRAHİM DAŞ

CEPHEDE GÜNEŞ VAR / 121
AHMET SEFA YALÇIN

ÇOKTANDIR NİNNİ DUYUYOR KULAKLARIN / 127
YAHYA ÇERKEZ

THE TYGER/KAPLAN / 132
WILLIAM BLAKE-NESLİHAN MAGUNACI

GİDİŞİNE SESLER ÜLKESİ / 141
CENGİZHAN ORAKÇI

RAHMET PENCEREYE VURUNCA SEYİRLİĞE DALDIM O YERDEN / 145
SÜREYYA ALTUNKARA

KALDIRIM ÇİÇEKLERİ İÇİN NOTA / 152
OĞUZ ERTÜRK

İŞSİZ ŞİİR / 160
ONUR BELLİ

NİZAMLI GEDİK / 168
NESLİHAN MAGUNACI

AYRI GÖĞE ÖLMEK / 173
ALEYNA TARAN

KENDİNİ YÜZ ELLİ YIL SONRA TEKRAR YAZAN RAPSODİ / 179
BAHADDİN TUNCER

SON GÜLLEDE ÇİĞNENEN REZENE / 184
CAN ÜLGEN

YAKLAŞ, ELİNDE OLMAYANLARA / 192
BATUR OZAN TOGAY

BENİ ESKİSİ GİBİ / 199
EBRU ÖZDEN

ATOM VANASI / 204
KADİR TEPE

BEYEFENDİ / 212
SİNAN TERZİ

SÖYLEŞİ

İSKENDER PALA İLE *SURNÂME* ÜZERİNE / 222
ABDULLAH EZİK

İNCELEME

KİTAB-I DEDE KORKUT METNİ VE BULANIK MANTIĞIN DAİMÎ ŞÜPHESİ II / 154
KEMAL ABDULLA-RAFİK ALİYEV

PROF. DR. SAADETTİN YILDIZ'LA ÂRİF NİHAT SOHBETİ

■ CENGİZHAN ORAKÇI

1. SİZ AKADEMİK HAYATINIZA ÂRİF NİHAT ASYA İLE BAŞLADINIZ; YÜKSEK LİSANS TEZİNİZ DE, DOKTORA TEZİNİZ DE ÂRİF NİHAT ASYA ÜZERİNE. NİYE BİR BAŞKASI DEĞİL DE ÂRİF NİHAT DİYE SORSAM ÖNCE? BU ÇALIŞMALARINIZDAN KISACA BAHSEDER MİSİNİZ? ■

Gençlik dönemimin Ârif Nihat'ı Destan, Bayrak, Ağıt ve "Şehitler Tepesi" şairiydi. Bunlar insanın milliyet kirişlerini titreten, tansiyonu yüksek ve tansiyonu yükselten şiirlerdir. Türkçenin güçlü bir hitabet dili olduğunu, bu şiirlere Orhun Anıtları'nı, Gençliğe Hitabe'yi, Cem Sultan'ın "Câm-ı Cem nûş eyle ey Cem"ini, Yahya Bey'in "Meded meded bu cihânın yıkıldı bir yanı" gibi birkaç metni eklerseniz çok iyi anlarsınız.

ÂRİF NİHAT ASYA'NIN ADANASI

■ TAHSİN YILDIRIM

"Bayrak Şairi"ne Dair

Edebiyatımızda bayrak şairi olarak tanınan Ârif Nihat Asya Cumhuriyet sonrası Türk şiirinin önde gelen kalemlerinden biridir. 7 Şubat 1904'te Çatalca'nın İnceğiz köyünde, Ziver Efendi ile Zehra Hanım'ın ilk ve tek çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Büyük dede Kapusuz Hacı Ahmet, Tokat'ın Kapusuz köyünden İstanbul'a göç etmiş bir ustadır. Asıl adı Mehmet Ârif olan şair, Ârif Nihat Asya ismini alışını şöyle anlatmıştır: "Epey imza değiştirdim. Bir aralık Çatalcalı Ârif dedim, Kesriyeli Sıtkı, Florinalı Nazım gibi... İnceğizli Ârif dediğim de olmuştur. Sonra Mehmet Ârif dedim. Mehmet Akif varken, Mehmet Ârif'e kim bakardı? Bir aralık baktım piyasada Halil Nihatlar, Ali Nihatlar,

ÂRİF NİHAT ASYA'YI VE "FETİH MARŞI"NI HATIRLAMAK

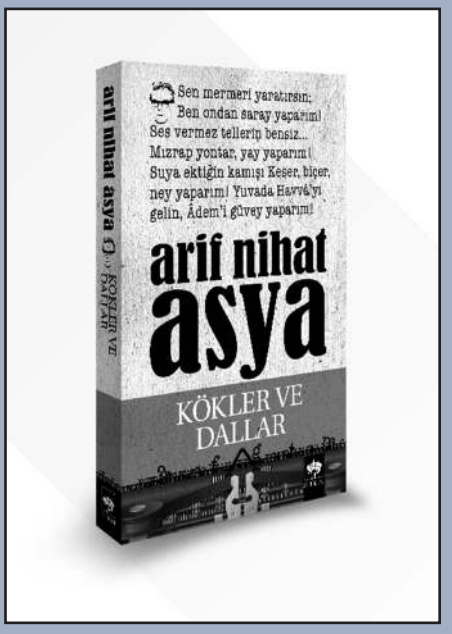
■ PROF. DR. ÖZLEM FEDAİ

Şiir Ne İşe Yarar?..

Rasim Özdenören, Aralık 1982 tarihli bir yazısında "Şiir İşe Yarar Mı?" sorusunu sorar. Özdenören, okul çağındaki çocukların "Viyana kuşatmasının sebeplerini ve sonuçlarını bilirsem ne olacak; bir üçgenin iç açıları toplamının 180° olduğunu bilmek benim hangi hayati problemimi çözmüş olacak" türünden sorularının "şiirin ne işe yaradığı" hususunda da geçerli olduğuna değinerek şu cevabı verir:

"Şiirin her şeyden önce bizim bilincimizi değiştirdiğini söylemek yeterlidir (…) bilincimiz değişirse, hayata ve kendi hayatımıza müdahale edebilme yeteneğini kazanmış oluruz. Bu da bir insanın bütün

ALTI KELİMELİK ŞİİRLERİN HİKÂYESİ: EMZİKLER

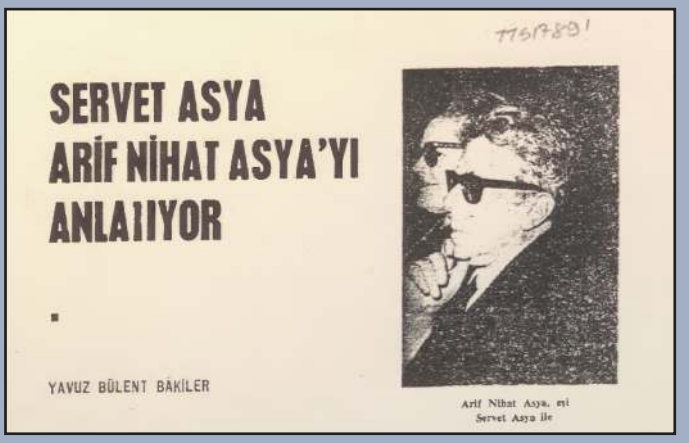
■ PROF. DR. ALİYE USLU ÜSTTEN*

Hayatın hızı karşısında tıpkı uzun şarkılar ve filmler gibi uzun hikâyeler de insanların gözünde büyüyen, okuma isteğini azaltan birer metin hâline dönüştü. Artık insanlar kendilerine bir şey katmayacak herhangi bir konuya uzun süre tahammül edemiyorlar. Bu tip okurlar için az ve sıradan sözcüklerden oluşan kısa kısa öykü veya küçürek öykü tahammül edilebilir uzunlukta olsa gerek. Başı ve sonu olmayan bu öyküler Charles Baxter'ın deyimiyle aslında "anlık kurmacalar"dır. "Şiir ile kurmaca, öykü ile taslak, kehanet ile anımsama, kişisel ile kalabalık arasında"[1] olan bu öykülerde şiirde olduğu gibi imgelerden yararlanılır.

* Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, aliyeuslu@yahoo.com

1 Bawter, Charles (1997), "Anlık Kurmaca", *Adam Öykü*, S.12: Kısa Kısa Öykü Özel Sayı, s. 90.

ÂRİF NİHAT ASYA'YI ANLATMAK: YAKINLARININ GÖZÜNDEN BİR İNSAN PORTRESİ

■ FEYZA AY

Hisar Dergisi 45. sayısında Yavuz Bülent Bâkiler'in Ârif Nihat Asya'nın eşi Servet Asya ile yaptığı "Servet Asya, Ârif Nihat Asya'yı Anlatıyor" başlıklı röportajdan derlenmiştir. Dergi ve fotoğraf arşivini bizimle paylaştığı için kıymetli Necati Tonga'ya teşekkürlerimizle.

İlk Evlilik

Ârif Nihat Asya'nın çok yakın arkadaşlarından Refik Fikret Sağanak, dergiye verdiği hatıra yazısında anlatıyor:

"Bir gün Ârif bana: 'Refik seninle bir yere kadar gidelim.' dedi. O gün Suadiye tarafına geçeceğimizi söyledi. Kabul ettim. Yüksek Mu-

ÂRİF HOCA'DAN ÂRİF DEDE'YE: ÂRİF NİHAT ASYA'DA EVLAT SEVGİSİ

■ RANA SENANUR DOĞAN

Selim Alp'e.

Ârif Nihat Asya, evlat olmayı bu vatanın evladı olmakla eş değer tutar zira evlatlığını onu saran sarmalayan, okutan, büyüten devletine göstermiştir. Babası Ziver Bey'i yedi günlükken kaybetmiş, annesi Fatma Hanım o üç yaşındayken Osmanlı ordusunda görevli bir Filistinli subayla evlendirilmişti. Oğlunu da yanına almak istemesine rağmen dedesinin tek torunu Ârif'in annesiyle Filistin'e gitmesine dedesi izin vermemişti. Dedesi ve babaannesi de vefat edince halasının yanında büyümüştü. Halasının yanında dediysek de hayatının çoğu yatılı okullarda ve memleketin çeşitli beldelerinde okuyarak ya da öğretmenlik yaparak geçmiştir. Annesine özlemi şiirlerine öylesine sinmiştir ki,

ÂRİF NİHAT ASYA'NIN ŞİİR DÜNYASINDA ANNE TEMASI

■ BÜŞRA YALÇINKAYA

"Dünyanın arsasında bizim hissemiz mi var
Öksüzleriz, bu hanede bir kimsemiz mi var"

Hayatın seyrinde yaşadıklarından ayrı düşünemediğimiz sanatçıların edebiyat yolculuklarını takip ederken yaşamlarındaki önemli olayların peşinden gitmemiz gerekir. Ârif Nihat Asya; izlek çeşitliliği ve millî, manevi değerleri yansıtması bakımından edebiyatımızın köklü şairlerinden biridir. "Bayrak Şairi" namıyla tanıdığımız sanatçı, toplumu dirilten mısralarının yanı sıra şahsi hassasiyetlerini yansıtan duygu yüklü mısralarıyla da dikkat çekmektedir. Şair, şiir yolculuğu boyunca